

KURUMSALLAŞMA VE FİRMA PERFORMANSI ARASINDAKİ İLİŞKİ: BİR META ANALİZ ÇALIŞMASI

THE RELATIONSHIP BETWEEN INSTITUTIONALIZATION AND FIRM PERFORMANCE: A META ANALYSIS STUDY

Ebru DEMİREL

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

Gülşehir SBMYO

Yönetim ve Organizasyon Bölümü

ebrudemirel@nevsehir.edu.tr

ORCID: 0000-0001-5073-0683

ÖZ

Geliş Tarihi:

15.10.2023

Kabul Tarihi:

27.11.2023

Yayın Tarihi:

25.12.2023

Anahtar Kelimeler

Kurumsallaşma
Firma Performansı
Meta Analiz

Keywords

Institutionalization
Firm Performance
Meta Analysis

Örgütler performanslarını iyileştirmek ve hızla değişen çevrenin yeni kurallarına uyum sağlayarak hayatlarını devam ettirebilmek için birtakım stratejik unsurları takip edip yapılarında uygulamaktadır. Örgütlerin firma performanslarını iyileştirmek için kullandığı stratejik araçlardan birisi de hiç şüphesiz kurumsallaşmadır. Bu bağlamda bu çalışmanın amacı kurumsallaşma ve firma performansı arasındaki çalışmaları holistik bir yaklaşımla değerlendirebilmek ve genel bir çerçevede oluşturabilmek için meta analiz yöntemiyle incelemektir. Bu kapsamda Ocak 2012-Aralık 2022 tarihleri arasında yayınlanan ve korelasyon değerine sahip 11 çalışma (9 tez, 2 makale) analize tabi tutulmuştur. Dahil etme kriterlerine uygun kurumsallaşma ve firma performansını inceleyen çalışmaların meta analizinde CMA V4.0 (Comprehensive Meta Analysis 4.0) yazılım programı kullanılmıştır. Araştırmaya dahil edilen çalışmaların, heterojen dağıldığı ve yayın yanlılığının olmadığı bulgulanmıştır. Yapılan meta analiz sonucuna göre, kurumsallaşma ve firma performansı arasındaki rastgele etkiler modelinde ortalama etki büyüklüğünün ($r=0,642$) yüksek düzeyde olduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca kurumsallaşma ve firma performansı arasındaki ilişkide örneklem grubunun moderatör rol oynadığı tespit edilmiştir.

ABSTRACT

Organizations follow and apply certain strategic elements in their structures in order to improve their performance and survive by adapting to the new rules of the rapidly changing environment. One of the strategic tools that organizations use to improve firm performance is undoubtedly institutionalization. In this context, the aim of this study is to examine the studies between institutionalization and firm performance with a meta-analysis method in order to evaluate with a holistic approach. In this context, 11 studies (9 theses, 2 articles) with correlation values published between January 2012 and December 2022 were analyzed. The CMA V4.0 (Comprehensive Meta Analysis 4.0) software program was used in the meta-analysis of studies examining institutionalization and firm performance in accordance with the inclusion criteria. It was found that the studies included in the research were heterogeneously distributed and there was no publication bias. As a result of the meta-analysis, it was revealed that the average effect size ($r=0.642$) in the random effects model between institutionalization and firm performance was high. In addition, it was determined that the sample group played a moderator role in the relationship between institutionalization and firm performance.

DOI: <https://doi.org/10.30783/nevsosbilen.1376177>

Atıf/Cite as: Demirel, E. (2023). Kurumsallaşma ve firma performansı arasındaki ilişki: Bir meta analiz çalışması. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 13(4), 2547-2560.

Giriş

Günümüz değişen rekabet ortamında örgütler hayatta kalabilmek, örgütsel istikrarı ve kalıcılığı sağlayabilmek için birtakım stratejiler izlemek zorundadır. Çevrenin çok değişken ve kaynakların kıt olması ise örgütlerin hayatta kalma mücadelesini daha da zorlaştırmaktadır. Böylesi kaotik bir ortamda örgütler hayatta kalabilmek, firma performanslarını artırabilmek ve rekabet avantajı sağlayabilmek için çevreyle uyumlu (Burns ve Stalker 1961) bir şekilde hareket etmek ve yapılarını da bu çerçevede değiştirmek zorundadır. Bu yüzden örgütler hem hayatta kalabilmek hem de firma performanslarını artırabilmek adına pek çok yöntem ve strateji izlemektedir. Yapılan araştırmalarda örgütlerin firma performansını artırabilmek için izlediği yöntemlerden bazıları; inovasyon odaklı hareket etmek (Calantone vd., 2002; Hitt vd., 1997), bilişim teknolojilerini etkin kullanmak ve dijitalleşme (Huang vd., 2013; Oh vd., 2012; Rai vd., 2006), iş birlikleri kurmak (Cao vd., 2011; Dangelico & Pontrandolfo, 2015; Koka & Prescott, 2007; Sampson, 2007) gibi stratejilerdir. Bu sayede firmalar hem firma performanslarını artırmakta hem de rekabetçi bir yapıya sahip olmaktadır.

Örgütlerin firma performansı artırmak için uygulayacağı bir diğer strateji ise kurumsallaşmadır. Kurumsallaşma sayesinde örgütler, uyum temelli hareket ederek rekabet avantajı kazanmakta ve firma performanslarını artırmaktadır (Alp, 2021; Alpay vd., 2008; Boselie vd., 2003; Şen, 2013). Kurumsallaşma örgütlerin çevresiyle uyumlu bir şekilde hareket etmesine olanak sağlayan ve hayatta kalma şansını artıran bir stratejik yapı olarak karşımıza çıkmaktadır. Örgütler giderek artan küreselleşme ve hızla değişen çevre koşulları ortamında yaşamlarını devam ettirebilmek ve sürdürülebilirlik sağlayabilmek için kurumsallaşmış bir işletme olmak zorundadır. Bu yüzden örgütlerin başarısı ve firma performansının etkinliği kurumsallaşma yolundan geçmektedir.

Bu çalışmanın amacı kurumsallaşma ve firma performansı arasındaki ilişkiye yönelik Türkiye’de ve Türkçe yapılmış çalışmaların sonuçlarının birleştirilmesi ve etki büyüklüklerinin belirlenebilmesi için bir meta analiz yöntemi kullanılmıştır. Buna göre çalışma “kurumsallaşma firma performansını etkiler mi?” ve “örneklem grubu değişkeni kurumsallaşma ve firma performansı arasındaki ilişkide moderatör role sahip midir?” sorularının cevabını araştırmaktadır. Ulusal yazın incelendiğinde kurumsallaşma ve firma performansı arasındaki ilişkiyi yönelik meta analiz çalışmasına rastlanmamıştır. Bu kapsamda bu çalışma ile literatüre ek bir katkı sağlanacağı ve genel bir çerçeve çizilerek bütüncül bir yaklaşımla değerlendirileceği düşünülmektedir.

Teorik Çerçeve

Kurumsallaşma

Kurumsallaşma, sosyal aktör kategorilerini ve bunların uygun aktivitelerini veya ilişkilerini tanımlayan ortak kurallar ve tiplendirmelerdir (Barley ve Tolbert, 1997: 96). Kurumsallaşma, yeni normların, yapıların ve değerlerin var olan norm, yapı ve değer örüntüleri çerçevesinde birleştiği süreç olarak değerlendirilmektedir. Bu süreç, sosyal ilişkilere istikrar ve öngörülebilirlik kazandıran ve onların devam etmesini sağlayan bir yapıdır (Kimberly, 1979: 447). Kurumsallaşma, gevşek bir şekilde organize edilmiş, istikrarsız veya dar teknik faaliyetlerden istikrarlı, düzenli, sosyal olarak bütünleştirici modellerin ortaya çıkmasıdır (Selznick, 1996: 271).

Günümüzde örgütlerin yaşamlarını devam ettirebilmeleri yalnızca etkili ve verimli olmalarına bağlı değil, aynı zamanda çevreyle ne kadar uyumlu olduklarına ve çevre tarafından ne ölçüde kabul gördükleriyle ilgili görüşe dayanmaktadır. Kurumsallaşma sayesinde örgütsel düzenlemeler toplumdaki yerleşik kural, norm ve değerlerin etkisi altında şekillenmektedir (Çakar ve Danışman, 2012: 263).

Kurumsallaşmada kurumsal kurallar, örgütlerin benimsediği, kaynak, meşruiyet, istikrar, düzen ve hayatta kalma mücadelelerine yardımcı olan unsurlar olarak ele alınmaktadır. Kurumsal çevrenin beklentileriyle ilgili yapılarını eşbiçimli hale gelen örgütler (Meyer ve Rowan, 1977: 340) kurumsallaşma düzeyleri arttıkça, bireylerin gruplar halinde sosyalleşmesine benzeyen kademeli bir süreçle ayırt edici bir yeterlilik veya özel bir karakter kazanma eğilimi göstermektedir. Kurumsallaşma süreçleri, resmi bir yapının oluşturulmasını, gayri resmi normların ortaya çıkmasını, nesnel prosedürlerin geliştirilmesini, idari ritüelleri, ideolojileri, meşrulaştırmayı ve yasallaştırmaya odaklanmayı içermektedir (Alpay vd., 2008: 436).

Örgütlerin kurumsallaşma düzeyini ölçmek için çeşitli boyutlar kullanılmaktadır. Bunlardan bazıları; otonomi, formalleşme, şeffaflık, kültürel güç, saydamlık, nesnellik, profesyonelleşme, adalet, sosyal sorumluluk ve tutarlılık

olarak ele alınmaktadır (Alpay vd, 2008: 437; Apaydın, 2008: 123). Alpay vd. (2008) tarafından ele alınan kurumsallaşma boyutlarında; nesnellik, kişisel duygulara, yorumlara veya önyargılara değil tarafsız gerçeklere dayanan örgütsel kurallar ve süreçler olarak ele alınmaktadır. İkinci bir boyut olan şeffaflık, açıkça ortaya konan ve üçüncü taraflarca kolaylıkla görülebilen örgütsel uygulama ve ilkelerdir. Üçüncü boyut olan adalet, uygulamaların önyargı, sahtekârlık ve önyargıdan arınmış olmasıdır. Kurumsallaşmanın dördüncü boyutu resmileştirme, resmi kurallar olarak belirtilen uygun prosedürlerin gözetilmesi ve beşinci boyut ise profesyonellik, evrensel etik ve kalite standartlarına kuruluş çapında bağlılık olarak ele alınmaktadır (Alpay vd., 2008: 437).

Firma Performansı

Performans, organizasyona ve onun yapısal ve prosedürel bileşenlerine rekabet edebilirlik, verimlilik ve etkililik özellikleri veren yönetim, ekonomi ve pazarlamada elde edilen özel bir sonuçtur (Taouab ve Issor: 2019: 95). Firma performansı ise genel finansal göstergesi (karlılık, piyasa değeri ve büyüme) sosyal göstergesi (çalışan ve müşteri memnuniyeti, çevresel ve çevresel denetim performansı, kurumsal yönetim performansı ve sosyal performans) dahil ederek ele alan bir kavram olarak tanımlanmaktadır. Buna göre firma performansı sadece finansal göstergelerle değil sosyal göstergelerinde dikkate alınmasıyla ölçülmesi gerekmektedir (Fadhilah ve Subriadi, 2019: 261).

Firma performansı, firmaların insan kaynaklarını ve maddi kaynakları firmanın hedeflerine ulaşmak için kullanma yeteneğini yansıtan ekonomik bir kategoridir. Firma performansı aynı zamanda üretim ve tüketim sürecinde iş araçlarını kullanmanın etkinliğini de dikkate almaktadır. Firma performansı, işletmelerin ticari faaliyetleri sürecinde kullandıkları girdi kaynakları ile çıktı sonuçları arasındaki ilişkiyi göstermektedir (Nguyen vd., 2021: 304).

Firma performansı, paydaşların beklentilerine dayalı olarak karlılık, büyüme, piyasa değeri, hissedarlara toplam getiri, ekonomik katma değer, müşteri memnuniyeti açısından tanımlanmakta ve ölçülmektedir (Mihaela, 2017: 80).

Firma performansı örgütler için yaşamlarını sürdürülebilirlik ve stratejik bir avantaj kazanmak için en önemli şartlarından biri olarak değerlendirilmektedir. Buna göre iyi performans gösteren bir firma, istihdam fırsatları oluşturmakta ve bireylerin gelirini artırmakta, yüksek ve uzun vadeli karlar sağlayabilmektedir. Ayrıca bir firmanın finansal karlılığı, çalışanlarının getirilerini artırmakta, daha iyi üretim birimlerine sahip olmasını sağlamakta ve müşterileri için daha kaliteli ürünler sunmasına yardımcı olmaktadır (Taouab ve Issor, 2019: 103). Böylesi stratejik bir avantaj sağlayan firma performansı işletmeler tarafından sürekli üzerinde durulan ve önem verilen bir çıktı olarak değerlendirilmektedir. Bu yüzden örgütler firma performanslarını artırmak için pek çok yola başvurmakta ve yapılarını da bu kavram çerçevesinde dizayn etmektedir.

Rekabetçi bir iş ortamında hayatta kalabilmek için her firma performans koşullarında faaliyet göstermek zorundadır. Günümüzde firma performansı, stratejik yönetim araştırmalarında ilgili bir kavram haline gelmiştir ve sıklıkla bağımlı bir değişken olarak kullanılmaktadır (Taouab ve Issor, 2019: 95). Bu çalışmada firma performansı bağımlı değişken olarak düşünülerek kurumsallaşma ile arasındaki ilişki meta analiz yöntemiyle incelenmiştir.

Kurumsallaşma Firma Performansı Arasındaki İlişki ve Hipotezler

Kurumsallaşma ve firma performansı arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmalar araştırıldığında karşımıza; Alpay ve arkadaşları (2008) tarafından 132 aile şirketine 436 katılımcının örneklem olarak yer aldığı çalışma çıkmaktadır. Araştırma sonucu kurumsallaşmanın firma performansı üzerinde güçlü etkiye sahip olduğunu ortaya koymuştur.

Başka bir çalışmada, Boselie vd. (2003) tarafından insan kaynakları yönetimi, kurumsallaşma ve firma performansı arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırmada üç farklı Hollanda sanayi dalı üzerinde (sağlık hizmetleri, yerel yönetim ve turizm) örneklem olarak belirlenmiştir. Araştırma sonucunda bir çalışma sisteminin (bağlılık ve kontrol insan kaynakları sistemleri) örgütsel performans üzerindeki etkisinin yüksek kurumsallaşmış bir bağlamda daha etkili olduğu ve insan kaynakları sistemlerinin hastalık nedeniyle devamsızlık ve ortalama çalışan devamsızlık süresi üzerindeki olumsuz etkisi, Hollanda'daki yüksek kurumsallaşmış kuruluşlarda (hastaneler ve yerel yönetimler) düşük kurumsallaşmış kuruluşlara (oteller) kıyasla daha küçük olduğu ortaya çıkmıştır.

Çetinkaya vd. (2018)'nin yaptığı çalışmada KOBİ'lerde kurumsallaşmanın işletme performansı üzerindeki etkisi incelenmiştir. Araştırma sonucunda kurumsallaşma yapısının esneklik bileşeninin hem finansal hem de finansal olmayan iş performansları üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğu belirtilmiştir.

Alp (2021) kurumsallaşmanın firma performansı üzerindeki etkisini incelediği çalışmada kurumsallaşmanın firma performansını pozitif yönde etkilediği sonucuna ulaşmıştır.

Güler (2022) tarafından yapılan çalışmada kurumsallaşmanın dernek-vakıf performansı üzerindeki etkisini incelemek üzere 489 kişiye anket uygulanmıştır. Çalışma sonucunda kurumsallaşmanın dernek-vakıf performansını olumlu yönde etkilediği ortaya çıkmıştır.

Yurdakul ve Bayraktar (2022) ise 50 ayrı aile işletme sahibi ve çalışanlarından oluşan 207 kişi üzerinde anket araştırmasında yapılan korelasyon analizi sonucunda, örgütsel performans ile kurumsallaşmanın bütün alt boyutları arasında zayıf, orta ve güçlü ilişkiler olduğunu ortaya çıkarmışlardır.

Kurumsallaşma ve firma performansını ele alan çalışmalar incelendiğinde iki değişken arasında pozitif yönde ilişki olduğu görülmektedir. Bu durumda bu çalışmada kurumsallaşmanın firma performansı üzerinde pozitif yönde anlamlı bir ilişki çıkacağı yönünde sonuç beklenmektedir.

Bu bağlamda yukarıda değinilen teorik çerçevede ve de literatür taraması sonucunda bu çalışmanın temel amacı kurumsallaşma ve firma performansı arasındaki ilişkiyi meta analiz yöntemiyle incelemektir. Buna göre çalışma çerçevesinde oluşturulan hipotezler aşağıdaki gibidir:

H_1 = Kurumsallaşma ve firma performansı arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki vardır.

H_{1a} = Örneklem grubu kurumsallaşma ve firma performansı arasındaki ilişkide moderatör etkiye sahiptir.

Yöntem

Araştırma Yöntemi

Bu çalışmada kurumsallaşma ve firma performansı arasındaki ilişkiyi ölçmek üzere meta analiz yöntemi kullanılmıştır. Meta analiz, birden fazla çalışmadan elde edilen verilerin birleştirilmesi için kullanılan istatistiksel bir yöntemdir. Etki büyüklüğü birden fazla çalışmada tutarlı olduğunda, bu ortak etkiyi belirlemek için meta-analiz kullanılmaktadır. Yine etki büyüklüğü bir çalışmadan diğerine değiştiğinde, değişimin nedenini belirlemek için de meta-analiz kullanılabilir. Meta analizde etki büyüklüğünü ölçmek için üç farklı yöntem kullanılmaktadır. Bunlar: ortalamalara dayalı etki büyüklükleri, ikili veriler dayalı etki boyutları ve korelasyonel verilere dayalı etki büyüklükleridir (Borenstein vd., 2021). Bu çalışmada ise kurumsallaşma ve firma performansı arasındaki etki büyüklüğünü ölçmek için korelasyon verilerine dayalı etki büyüklüğü yöntemi tercih edilmiştir. Kurumsallaşma, sosyal aktör kategorilerini ve bunların uygun aktivitelerini veya ilişkilerini tanımlayan ortak kurallar ve tiplendirmelerdir (Barley ve Tolbert, 1997: 96).

Verilerin Toplanması

Çalışmada verilerin toplanması için Google Akademik, YÖK Ulusal Tez Merkezi ve DergiPark veri tabanları taratılmıştır. Tarama kapsamında kurumsallaşma, firma performansı anahtar kelimeleriyle arama yaparak meta analiz için kullanılacak veriler elde edilmiştir. Bu aşamadan sonra elde edilen verilerin dahil edilme ölçütleri belirlenmiştir. Buna göre meta analiz için dahil edilecek çalışmalara ilişkin kriterler aşağıdaki gibidir:

- Çalışmaların 2012-2022 yılları arasında yapılmış olması,
- Çalışmaların Türkiye'de ve Türkçe yapılmış olması,
- Çalışmaların makale ya da tez olması ve erişime açık olması,
- Çalışmaların kurumsallaşma ve firma performansı arasındaki ilişkiyi incelemiş olması,
- Meta analiz yapılabilmesi için çalışmaların Pearson korelasyon değerine (r) ve örneklem sayısına sahip olması.

Çalışma kapsamında 30 yayına ulaşılmış fakat dahil edilme kriterlerine uygun olmayan çalışmalar analiz dışı bırakılarak, kriterlere uygun olan 11 çalışma analize dahil edilmiştir.

Verilerin Analizi

Bu araştırmada, dahil etme kriterlerine uygun kurumsallaşma ve firma performansını inceleyen çalışmaların meta analizinde CMA V4.0 yazılım programı kullanılmıştır. Meta analiz kapsamında etki büyüklüğünün ölümlerinde korelasyon katsayısı ele alınmıştır. Analiz kapsamında öncelikle yayın yanlılığının olup olmadığını tespit etmek için Huni Grafiği, Classic fail-safe N istatistiği, Kendall Tau b Testi (Mazumdar sıra korelasyonları) ve Egger Testi yapılmıştır. Yine araştırma kapsamında heterojenlik testi ve etki büyüklüğü değerleri lmlmştr. Heterojenlik testinde sabit etkiler yöntemi ve rastgele etkiler yöntemi olarak iki model bulunmaktadır. Meta analiz, iki istatistiksel modelden birine, sabit etki modeline veya rastgele etkiler modeline dayanmaktadır. Sabit etkiler modeli altında, analizdeki tüm çalışmaların altında yatan tek bir gerçek etki büyüklüğü (dolayısıyla sabit etki terimi) olduğu ve gözlemlenen etkilerdeki tüm farklılıkların örnekleme hatasından kaynaklandığı varsayılmaktadır. Rastgele etkiler modeli altında ise, gerçek etkinin çalışmadan çalışmaya değişebileceğine izin verilmektedir (Borenstein vd., 2021: 59).

Meta analizde etki büyüklüğünü belirlemede Cohen'in d'sini kullanırken aşağıdaki değerler dikkate alınmaktadır (Cohen vd., 2007: 521):

Tablo 1. Cohen d etki byklklri

0–0,20	=	çok zayıf etki
0,21–0,50	=	zayıf düzeyde etki
0,51–1,00	=	orta düzeyde etki
>1.00	=	güçlü etki

Kaynak: Cohen vd., 2007, s. 521.

Cohen vd. (2007) tarafından yapılan çalışmada korelasyonel verilerde, korelasyon katsayısı, ilişkinin yönünün ayrıntılarıyla (yani, pozitif veya negatif bir korelasyon) birlikte etki büyüklüğü olarak kullanılmaktadır. Buna göre korelasyon katsayısı (etki büyüklüğü) řu şekilde yorumlanmaktadır (Cohen vd., 2007: 521):

Tablo 2. Korelasyon katsayı etki büyüklüğü

< 0 + / - 0,1	çok zayıf
< 0 + / - 0,3	zayıf
< 0 + / - 0,5	orta
< 0 + / - 0,8	güçlü
≥ +/– 0,8	çok güçlü

Kaynak: Cohen vd., 2007, s. 521.

Buna göre bu çalışmada etki büyüklüğünü yorumlamada Tablo 2.'deki değerler ele alınarak yani Cohen ve arkadaşları tarafından verilen kılavuzlar kullanarak yorumlanmıştır.

Bulgular

Kurumsallaşma ve firma performansı arasındaki ilişki kapsamında yapılan meta analiz çalışmasının bulgular kısmında; araştırmada kullanılan verilerin istatistikleri, yayın yanlılığına ilişkin testler, heterojenlik ve etki büyüklüğü ve moderatör değişkenlerine ilişkin analizler incelenmiştir.

Çalışmada kullanılan 11 çalışmaya ait istatistikleri aşağıda Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Araştırmaya Dahil Edilen alışmalara İlişkin İstatistikler

Değişken	N	%	
Yayın Türü	Tez	9	81,8
	Makale	2	18,2
Örnekleme Grubu	Kurumsal İşletme	3	27,27
	KOBİ	3	27,27
	Aile İşletmesi	4	36,36
	Vakıf-Dernek	1	09,10

Tablo 3'e göre çalışmada kullanılan yayınların türü 9 adet tez ve 2 adet makaleden oluşmaktadır. Araştırmada kullanılan örneklem grubu ise kurumsal işletme (3), KOBİ (3), aile işletmesi (4) ve vakıf-dernek (1) olarak ele alınmıştır. Çalışmada kullanılan 11 çalışmaya ilişkin örneklem sayısı ise aşağıda Tablo 4'te sunulmuştur:

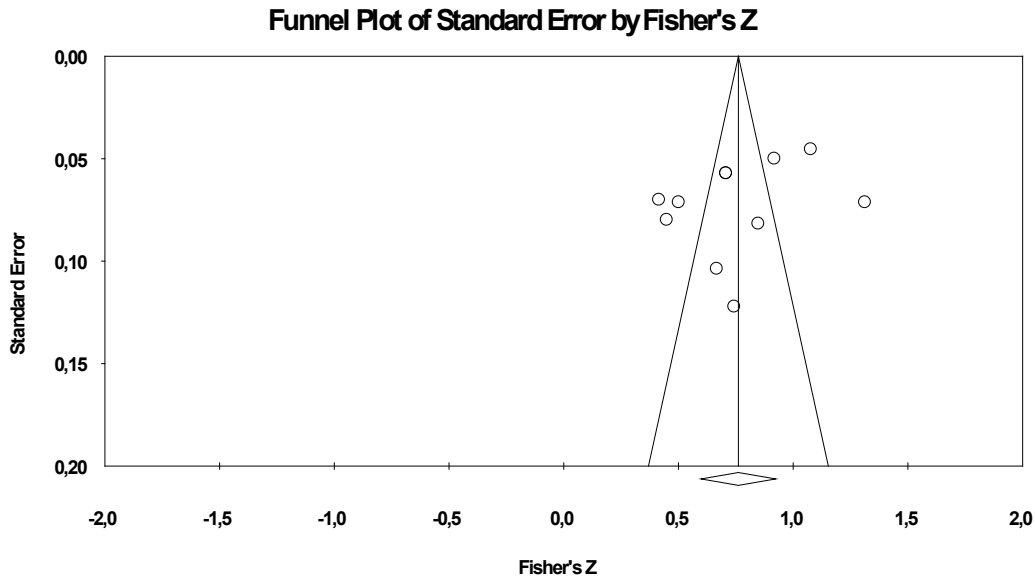
Tablo 4. Meta analize dahil edilen çalışmaların künyesi

Çalışma	N (2572)	Yayın Türü	r
Alp, 2021	96	Tez	0,583
Ülkem, 2020	310	Tez	0,609
Güler, 2022	489	Tez	0,792
Yurdakul ve Bayraktar, 2022	207	Makale	0,393
Duran ve Boz, 2021	310	Makale	0,609
Başkurt, 2016	200	Tez	0,463
Muzaç, 2022	70	Tez	0,631
Turhan, 2022	404	Tez	0,725
Abudureyimu, 2019	200	Tez	0,895
Çoşkun, 2016	160	Tez	0,421

Tablo 4, kurumsallaşma ve firma performansı arasındaki ilişki kapsamında kullanılan verilerin çalışma adı, örneklem sayısı, yayın türü ve korelasyon değerlerini göstermektedir.

Yayın yanlılığına ilişkin bulgular

Yayın yanlılığı, yayınlanmış literatürde yer alan bir araştırmanın, sistematik olarak tamamlanmış çalışma popülasyonunu temsil etmediğinde meydana gelen bir kavramdır. Başka bir ifadeyle, bir araştırmanın sonuçları, bir alanda yapılmış tüm araştırmaların sonuçlarından farklılık gösterdiğinde, bu araştırmanın okuyucuları ve eleştirmenleri, bu araştırmanın gösterdiği şey hakkında yanlış sonuçlara varma tehlikesiyle karşı karşıya kalabilmektedir. Meta-analiz çalışmalarında, yayın yanlılığı özellikle çetrefilli bir konu olarak ele alınmaktadır. Çünkü meta-analiz, bir araştırma literatürünün geleneksel anlatı incelemelerinin sağladığından daha doğru bir değerlendirme sağladığı öne sürülmektedir. Ancak çalışmaların örnekleminde inceleme için alınan bilgiler taraflıysa, diğer açılardan ne kadar sistematik ve eksiksiz olursa olsun, bir meta-analitik incelemenin sonuçlarının geçerliliği tehdit altındadır (Rothstein vd., 2005). Bu kapsamda bu çalışmada yayın yanlılığının varlığını tespit etmek için huni grafiği, classic fail-safe N, Egger testi, Begg ve Mazumdar sıra korelasyonu (Kendall tau b katsayı) analizleri gerçekleştirilmiştir.

Huni grafiğinde yayın yanlılığının olmaması durumunda, çalışmalar birleşik etki büyüklüğüne göre simetrik olarak dağıtılacaktır. Buna karşılık, yanlılığın varlığında, grafiğin alt kısmı, ortalamanın bir tarafında diğerine göre daha yüksek bir çalışma konsantrasyonu gösterme eğiliminde olacaktır (Borenstein vd., 2022: 95). Grafik 1 incelendiğinde analize dahil edilen 11 çalışmanın büyük çoğunluğu grafiğin üst kısmında simetrik olarak dağılmaktadır. Buna göre bu çalışmada yayın yanlılığının olmadığı görülmektedir.

Yayın yanlılığını ölçen bir diğer analiz classic fail-safe N istatistiğidir. Fail-safe N testi, istatistiksel olarak anlamlı olmayan bir genel etki elde etmek için analize eklenmesi gereken eksik çalışmaların sayısını hesaplamaktadır (Borenstein vd., 2022: 100).

Tablo 5. Classic Fail-Safe N İstatistiğine Göre Değişkenlerin Aldığı Değerler

Değişkenler	Değerler
Z Değeri	38,23991
p Değeri	0,00000
Alfa	0,05000
Gözlemlenen Çalışma Sayısı	11
p> alfa olması için gerekli çalışma sayısı	4177

Tablo 5'e göre p değerinin alfadan büyük olması için ($p>0,05$) analize 4177 tane daha kurumsallaşma ile firma performansı ilişkisini inceleyen araştırmanın eklenmesi gerekmektedir. Kurumsallaşma ve firma performansı ilişkisini inceleyen 4177 çalışmaya daha ulaşılması mümkün olmadığından dolayı, bu analizin sonucu yayın yanlılığı olmadığını göstermektedir.

Yayın yanlılığının varlığını tespit etmek için yapılan başka bir analiz ise Begg ve Mazumdar sıra korelasyonları (Kendall tau b katsayı) testi ve Egger testidir. Begg ve Mazumdar'ın sıra korelasyon testi, standartlaştırılmış etki büyüklüğü ile bu etkilerin varyansları (veya standart hatalar) arasındaki sıra korelasyonunu (Kendall's tau) bildirmektedir. Buna göre tau katsayısının sıfır değeri, etki boyutu ile kesinlik arasında hiçbir ilişki olmadığını ve sıfırdan sapmalar ise bir ilişkinin varlığını göstermektedir (Borenstein vd., 2022: 98). Sıra korelasyon testi gibi Egger'in doğrusal regresyon yöntemi ise, huni grafiği tarafından yakalanan yanlılığı nicelleştirmektedir. Begg ve Mazumdar'ın testi sıraları kullanırken, Egger'in yöntemi etki boyutlarının gerçek değerlerini ve kesinliklerini kullanmaktadır (Borenstein vd., 2022: 99).

Tablo 6. Kendall Tau b Testi ve Egger Testi

	Değişkenler	Değerler
Kendal'in Tau b Testi	Tau b	-0,11111
	Z	0,46710
	P	0,32021
Egger Testi	P	0,12058

Tablo 6'ya göre Kendall Tau b ve Egger testlerine göre çalışmalarda yayın yanlılığı olmadığı ortaya çıkmıştır. Buna göre Kendall Tau b değeri -0,11111 ve p değeri ise 0,05'ten büyük, aynı şekilde Egger testinde de $p>0,05$ olduğu görülmektedir.

Heterojenlik testi ve etki büyüklükleri bulguları

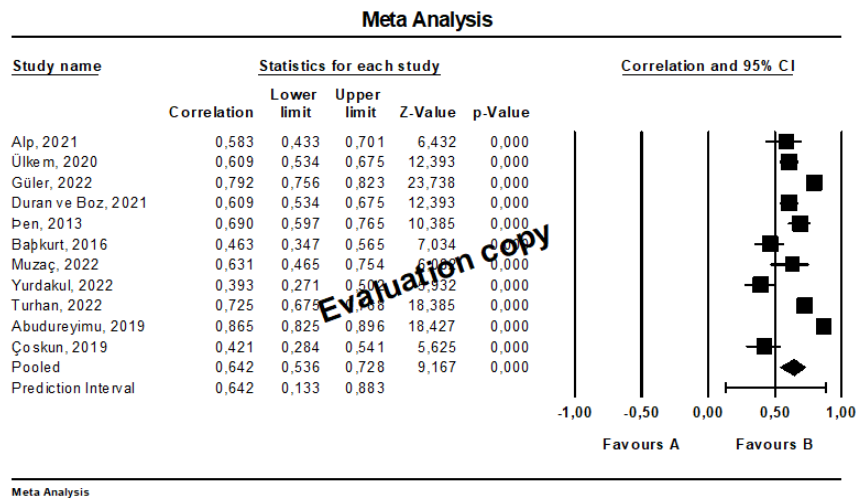
Kurumsallaşmanın firma performansı üzerine etkisini ölçmek için Türkiye'de yapılan Türkçe çalışmalar ve korelasyon değerine sahip 11 tane çalışma analiz edilmiştir. Çalışmalara ilişkin heterojenlik testi ve etki büyüklükleri aşağıda sunulmuştur:

Tablo 7. Heterojenlik Testi ve Etki Büyüklükleri

Model	N	%95 Güven Aralığı			Heterojenlik			p	I ²
		Ortalama Etki Büyüklüğü	Z	Alt Sınır	Üst Sınır	Df(Q)	Q		
Sabit Etkiler Modeli	11	0,669	41,009	0,647	0,690	10	169,021	0,000	94,084
Rastgele Etkiler Modeli	11	0,642	9,167	0,536	0,728				

Heterojenlik için Q istatistiği, analizdeki tüm çalışmaların ortak bir etki boyutunu paylaştığı boş hipotezin testini sağlamaktadır. Buna göre tüm çalışmalar aynı gerçek etki büyüklüğünü paylaşıyorsa, Q'nun beklenen değeri serbestlik derecesine eşit olacaktır (çalışma sayısı eksi 1). Yapılan analiz sonucunda Q değeri, 10 serbestlik derecesinde ve $p < 0,001$ ile 169,021 olarak çıkmıştır. 0,100 alfa kriterini kullanarak, X^2 tablosunda 10 serbestlik derecesinde kritik değer 15,987 çıkmaktadır. Buna göre Q-istatistik değeri (169,021) 10 serbestlik derecesi ile ki-kare dağılımının kritik değerini (15,987) aştığı için etki büyüklüğünün homojen olduğu boş hipotezi reddedebiliriz (Borenstein vd., 2010). Yine heterojenlik testi kapsamında I-kare istatistiği %94 olarak çıkmıştır. Higgins vd. (2003), %25'lik bir I-kare değerinin küçük bir heterojenliği temsil ettiğini, %50'nin orta derecede ve %75'in büyük bir heterojenliği temsil ettiğini öne sürmektedir (Higgins vd., 2003: 559). Buna göre bu çalışmada yüksek heterojenlik olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Bu bağlamda bu çalışmada rastgele etkiler modeli kullanılmıştır. Analizdeki çalışmaların, potansiyel araştırmalar evreninden rastgele bir örneklem olduğu varsayılmakta ve bu analiz, o evrene bir çıkarım yapmak için kullanılmaktadır (Borenstein vd., 2010).

Tablo 7'ye göre kurumsallaşma ve firma performansı arasındaki ilişkileri inceleyen 11 çalışmanın meta analizi sonucu elde edilen değerler kapsamında rastgele etkiler modelinde ortalama etki büyüklüğü 0,642'dir ve %95 güven aralığı alt sınır 0,536 üst sınır 0,728 olarak hesaplanmıştır. Bu değere göre kurumsallaşmanın firma performansını yüksek düzeyde etkilediği söylenebilir. Bu bilgiler, aynı zamanda Orman grafiği ile de ortaya çıkmaktadır. Orman grafiğinde yer alan çizim, her çalışmayı alt ve üst sınırla birlikte bir nokta tahmini olarak göstermekte ve çalışmadan çalışmaya dağılım hakkında bir fikir vermektedir (Borenstein vd., 2022: 23). Buna göre Şekil 1 kurumsallaşma ve firma performansına ilişkin 11 çalışmanın orman grafiğini (forest plot) göstermektedir:

Şekil 1. Rastgele Etki Modeline Göre Çalışmaların Etki Büyüklüklerine İlişkin Orman Grafiği

Şekil 1 incelendiğinde kurumsallaşma ve firma performansı arasındaki ilişkide korelasyon (r) değerlerinin pozitif yönlü olduğu ve en düşük 0,393 ile en yüksek 0,792 değerleri arasında değiştiği görülmektedir. Buna göre 11 çalışmanın rastgele etkiler modelinde ortalama etki büyüklüğü 0,642 değeri ile pozitif yönlü yüksek düzey olarak hesaplanmıştır. Bu bağlamda analiz sonucunda oluşturulan $H_{1=}$ Kurumsallaşma ve firma performansı arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki vardır hipotezi kabul edilmiştir.

Moderatör Analizler

İşletmelerde kurumsallaşma ve firma performansı ilişkisine etki edebilecek örneklem grubuna ilişkin moderatör analiz sonucu aşağıda Tablo 8’de gösterilmiştir.

Tablo 8. Kurumsallaşma ve Firma Performansı İlişkisinde Moderatör Analiz Sonucu

Değişken	N	%95 Güven Aralığı			Df(g)	Q	P
		Etki Büyüklüğü	Alt Sınır	Üst Sınır			
Örneklem							
Aile Şirketi	4	0,462	0,370	0,545	3	74,579	0,000
KOBİ	3	0,772	0,659	0,861			
Kurumsal İşletme	3	0,792	0,557	0,650			
Vakıf Dernek	1	0,658	0,756	0,823			

Tablo 8’e göre kurumsallaşma ve firma performansı arasındaki ilişkide örneklem grubunun aile şirketi, KOBİ, kurumsal işletme ve vakıf-dernek olma durumu moderatör rol oynamaktadır ($Q=74,579$; $p<0,05$). Bu bulguya göre örneklem grubu arasında kurumsallaşma ve firma performansı ilişkisinde istatistiksel anlamlı farklılık olduğu ortaya çıkmış ve “ $H_{1a=}$ Örneklem grubu kurumsallaşma ve firma performansı arasındaki ilişkide moderatör etkiye sahiptir” hipotezi kabul edilmiştir. Örneklem grubu kurumsal işletme, KOBİ ve vakıf-dernek olanlarda kurumsallaşmanın firma performansı üzerindeki etkisi yüksek düzeyde ($r=0,792$; $0,772$; $0,658$), aile işletmelerinde ise kurumsallaşmanın firma performansı üzerindeki etkisi orta düzeydedir ($r=0,462$). Buna göre kurumsallaşmanın firma performansı üzerindeki etkisi örneklem grubundan etkilenmektedir.

Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada kurumsallaşma ve firma performansı arasındaki ilişkiyi belirlemek için meta analiz yöntemi kullanılmıştır. Bu amaç doğrultusunda 11 çalışmanın ($N=2572$) sonuçları birleştirilerek genel etki büyüklüğü hesaplanmıştır. Araştırmaya dahil edilen çalışmalar 2012-2022 yılları arasında Türkiye’de Türkçe olarak yayınlanmıştır. Ayrıca çalışma kapsamında kurumsallaşma ve firma performansı arasındaki ilişkiyi etkileyebilecek moderatör değişkenler de meta analiz yöntemiyle araştırılmıştır. Çalışma sonucunda analize dahil edilen her bir yayının etki büyüklüklerinden yola çıkarak, değişkenler arasındaki (kurumsallaşma-firma performansı) genel etki büyüklüğünün ne düzeyde ve yönde olduğu ortaya konulmuş, moderatör değişkenlerin etkisi araştırılmış ve böylece kurumsallaşma ve firma performansı arasındaki ilişkiye yönelik ortak ve genel bir yargıya ulaşmak istenmiştir.

Araştırmaya dahil edilen çalışmaların yayın yanlılığının olup olmadığını tespit etmek amacıyla huni grafiği (Hunnel Plot), classic fail-safe N, Begg ve Mazumdar sıra korelasyonu (Kendall tau b katsayı), Egger testi analizleri gerçekleştirilmiştir. Yapılan testler sonucunda çalışmalarda yayın yanlılığına ilişkin herhangi bir bulguya rastlanmamıştır.

Çalışmada korelasyon değerleri kullanılarak etki büyüklüğünü hesaplamak için yapılan heterojenlik testi sonucunda çalışmada yüksek heterojenlik olduğu ortaya çıkmıştır. Çalışmaların heterojen olmasından dolayı bu çalışmada rastgele etkiler modeli kullanılmıştır. Yapılan meta analiz sonucunda kurumsallaşma ve firma performansı arasındaki rastgele etkiler modelinde ortalama etki büyüklüğü 0,642’dir ve %95 güven aralığı alt sınır 0,536 üst sınır 0,728 olarak hesaplanmıştır. Bu değere göre kurumsallaşmanın firma performansını yüksek düzeyde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

Çalışma kapsamında meta analiz sonuçlarının heterojenliğinin nedenini anlamak amacıyla yapılan moderatör analizi sonucunda kurumsallaşma ve firma performansı arasındaki ilişkide örneklem grubu değişkeninin, etki büyüklüğünde anlamlı farklılaşmaya neden olduğu ortaya çıkmıştır. Buna göre kurumsallaşma ve firma performansı arasındaki ilişkide örneklem grubu moderatör etkiye sahiptir. Örneklem grubu kurumsal işletme, KOBİ ve vakıf-dernek olanlarda kurumsallaşmanın firma performansı üzerindeki etkisi yüksek düzeyde, örneklem grubu aile işletmesi olanlarda ise kurumsallaşmanın firma performansı üzerindeki etkisi orta düzeyde olduğu görülmüştür.

Sonuç olarak bu çalışma kurumsallaşma ve firma performansı arasındaki ilişkileri inceleyen çalışmalarını meta analiz yöntemiyle ele alarak bütüncül bir yaklaşımla değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Elde edilen bulgular ışığında kurumsallaşmanın firma performansı üzerinde yüksek düzeyde etkilediği ve literatürü destekler nitelikte olduğu ortaya çıkmıştır (Abudureyimu, 2019; Alpay vd., 2008; Alp, 2021; Boselie vd., 2003; Güler, 2022; Şen, 2013). Buna göre örgütler firma performanslarını artırmak, süreklilik sağlamak amacıyla kurumsallaşmaya önem vermeleri gerekmektedir. Kurumsallaşma düzeyi arttıkça firma performansı da buna bağlı olarak artış gösterecektir. Bu bağlamda analiz sonucunda hipotezler kabul edilmiştir. Çalışma kapsamında elde edilen sonuçlar değerlendirildiğinde aşağıda bazı önerilere yer verilmiştir. Bunlar;

- İşletmeler kişilere bağlı kalmadan kurumsal bir kimlik ve yapı oluşturmali,
- İşletme sahipleri ve yöneticileri yetki devrini mümkün kılmali,
- İşletmelere kurumsallaşma kapsamında gerekli eğitim ve devlet destek verilmeli,
- İşletmeler teknolojik alt yapıli sistemleri yapılarına entegre ederek denetim ve bilgi akışını sağlamali,
- İşletmeler, özellikle aile işletmeleri, kuşaklararası çatışmaları önlemeli.

Ancak bu bulgular değerlendirilirken araştırmanın bazı sınırlılıklar dahilinde ele alındığı da unutulmaması gereken bir konudur. Buna göre çalışmada sadece korelasyon katsayısına sahip Türkiye’de ve Türkçe yapılmış yayınlar analize dahil edilmiş, farklı yöntemlerle ve analiz türleriyle (nitel çalışma, AMOS vb.) yapılan yayınlar çalışmaya dahil edilmemiştir. Bu kapsamda gelecekteki çalışmalarda yabancı literatürün de araştırmaya dahil edilerek, farklı kültürlere sahip ülkelerde kurumsallaşmanın firma performansı üzerindeki etkisi araştırılabilir. Böylelikle kültürler arası farklılaşmanın araştırma sonuçlarını ne yönde etkileyeceği sorusu cevaplanarak alana katkı sağlanacağı düşünülmektedir.

Kaynakça

- Abudureyimu, T. (2019). *Kobilerin kurumsallaşmasının işletme performansına etkisi: tekstil sektöründe bölgesel bir uygulama*. [Yüksek Lisans tezi, İstanbul Ticaret Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Alp, T. A. (2021). *Kurumsallaşmanın kurumsal uyum aracılığı ile firma performansı üzerindeki etkisi: kurumsal yönetim endeksinde yer alan şirketler üzerine bir araştırma*. [Doktora tezi, Beykent Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Alpay, G., Bodur, M., Yılmaz, C., Çetinkaya, S. & Arıkan, L. (2008). Performance implications of institution alization process in family-owned businesses: evidence from an emerging economy. *Journal of World Business*, 43, 435-448.
- Apaydın, F. (2008). Kurumsallaşmanın küçük ve orta ölçekli işletmelerin performansına etkileri. *ZKÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 4 (7), 121-145.
- Barley, S. R. & Tolbert, P. S. (1997). Institutionalization and structuration: Studying the links between action and institution. *Organization Studies*, 18 (1), 93-117.
- Başkurt, G. (2016). *Aile şirketlerinin kurumsallaşmasında stratejik insan kaynakları yönetimi ve firma performansına etkisi*. (YÖK Tez Merkezi, Doktora). Beykent Üniversitesi.
- Borenstein, M., Hedges, L. V., Higgins, J. P. T., & Rothstein, H. R. (2021). *Introduction to Meta-Analysis* (Second ed.). Wiley.

- Borenstein, M., Hedges, L. V., Higgins, J. P., & Rothstein, H. R. (2010). A basic introduction to fixed-effect and random-effects models for meta-analysis. *Res synth methods*, 1(2), 97-111. <https://doi.org/10.1002/jrsm.12>.
- Borenstein, M., Hedges, L., Higgins, J. & Rothstein, H. (2022). *Comprehensive meta analysis version 3.0*. https://www.meta-analysis.com/pages/cma4_manual.php (Erişim Tarihi: 11.12.2022).
- Boselie, P., Paauwe, J. & Richardson, R. (2003). Human resource management, institutionalization and organizational performance: a comparison of hospitals, hotel sandlocal government. *International Journal of Human Resource Management*, 8(14), 1407–29.
- Burns, T ve Stalker, G. (1969). The management of innovation. *The Economic Journal*. 79: 403-405.
- Calantone, RJ; Cavusgil, ST & Zhao, YS. (2002). Learning orientation, firm innovation capability, and firm performance. *Industrial Marketing Management*, 31 (6), 515-524.
- Cao, M & Zhang, QY. (2011). Supply chain collaboration: Impact on collaborative advantage and firm performance. *Journal of Operations Management*, 29 (3), 163-180.
- Cohen, L., Manion, L.& Morrison, K. (2007). *Research Methods in Education*. 6. Baskı, Routledge.
- Coşkun, Z. (2016). *Gıda sektöründe hizmet veren türk aile şirketlerinde kurumsallaşma unsurlarının ve kıyaslama tekniklerinin firma performans üzerindeki etkileri*. [Yüksek Lisans tezi, Beykent Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Çakar, M. & Danışman A. (2012). “Kurumsal Kuram”, C. Sözen ve N. Basım (Ed). *Örgüt Kuramları*, (ss. 241-269). 2. Baskı, Beta Yayın.
- Çetinkaya A., Karayel S. & Tefek A. (2018). The effect of institutionalization on firm performance. *Management and Business Research Quarterly*, 6, 16–38.
- Dangelico, R. M. & Pontrandolfo, P. (2015). Being 'green and competitive': the impact of environmental actions and collaborations on firm performance. *Business Strategy and the Environment*, 24 (6), 413-430.
- Durani C. & Boz, D. (2021). Kurumsallaşmanın iş ve işletme performansına etkisi. *International Marmara Social Sciences*, 358-362.
- Fadhilah, A. N. & Subriadi, A. P. (2019). The role of it on firm performance. *Procedia Computer Science*, 161, 258–265.
- Güler, B. (2022). *Sosyal girişimlerde kurumsallaşma düzeyi ve örgütsel performans üzerine bir araştırma*. [Doktora tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Higgins, J., Thompson, S., Deeks, J., & Altman, D. (2003). Measuring inconsistency in meta-analyses. *BMJ* (Clinical Research Edition), 327, 557–560.
- Hitt, M. A., Hoskisson, R. E. & Kim, H. (1997). International diversification: Effects on innovation and firm performance in product-diversified firms. *Academy of Management Journal*, 40 (4), 767-798.
- Huang, M. H. & Wang, E. T. G. (2013). Marketing is from mars, it is from venus: aligning the worldviews for firm performance. *Decision Sciences*, 44 (1), 87-125.
- Kimberly, J. R. (1979). Issues in the Creation of Organizations: Initiation, Innovation, and Institutionalization. *The Academy of Management Journal*, 22(3), 437-457.
- Koka, B. R. & Prescott, J. E. (2008). Designing alliance networks: The influence of network position, environmental change, and strategy on firm performance. *Strategic Management Journal*, 29 (6), 639-661.
- Meyer, John W. & Rowan, B. (1977). Institutionalized organizations: formal structure as myth and ceremony. *American Journal of Sociology*, 83(2), 340-363.

- Mihaela, H. (2017). Drivers of firm performance: exploring quantitative and qualitative approaches. *Studies in Business and Economics*, 12(1), 79-84.
- Muzaç, M. (2022). *Aile işletmelerinde kurumsallaşmanın işletme performansı üzerine etkisi: kastamonu ili toşya ilçesinde bir uygulama*. [Yüksek Lisans tezi, Çankırı Karatekin Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Nguyen, V. H., Nguyen, T. T. C., Nguyen, V. T., & DO, D. T. (2021). Internal factors affecting firm performance: a case study in vietnam. *The Journal of Asian Finance, Economics and Business*, 8(5), 303–314. <https://doi.org/10.13106/JAFEB.2021.VOL8.NO5.0303>.
- Oh, L. B., Teo, H. H. & Sambamurthy, V. (2012). The effects of retail channel integration through the use of information technologies on firm performance. *Journal of Operations Management*, 30 (5), 368-381.
- Rai, A; Patnayakuni, R & Seth, N. (2006). Firm performance impacts of digitally enabled supply chain integration capabilities. *Mis Quarterly*, 30 (2), 225-246.
- Rothstein, R., Sutton, A. & Borenstein, M. (2005). *Publication bias in meta-analysis: prevention, assessment and adjustments*. John Wiley & Sons.
- Sampson, R. C. (2007). R&D alliances and firm performance: The impact of technological diversity and alliance organization on innovation. *Academy of Management Journal*, 50 (2), 364-386.
- Selznick, P. (1996). Institutionalism old and new. *Administrative Science Quarterly*, 41(2), 270-277.
- Şen, E. (2013). *Kurumsallaşma ile firma performansı ilişkisinde kurumsal yönetişimin rolü*. [Doktora tezi, Gebze Yüksek Teknoloji Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Taouab, O. & Issor, Z. (2019) Firm performance: definition and measurement models. *European Scientific Journal January 2019 edition*, 15(1), 93-106.
- Tarhan, S. (2022). *Kobi'lerde kurumsallaşmanın firma performansı üzerindeki etkisi*. [Yüksek Lisans tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Ülkem, A. (2020). *Kurumsallaşma ve performans ilişkisi: eskışehir ili örneği*. [Yüksek Lisans tezi, Dumlupınar Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Yıldırım, Ahmet (2018). Örgütsel değişimin yönetilmesi bağlamında "çevre - uyum ilişkisi." yeni kurumsal kuram ile kaynak bağımlılığı kuramları arasında karşılaştırmalı bir değerlendirme, *Sdü Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 44, 89-102.
- Yurdakul, S., & Bayraktar, O. (2022). Aile işletmelerinde kurumsallaşma düzeyi ve örgütsel performans ilişkisinin incelenmesi. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(43), 504-527. doi: 10.46928/iticusbe.1104713.

EXTENDED SUMMARY

In today's changing competitive environment, organizations have to follow some strategies in order to survive and ensure organizational stability and permanence. The fact that the environment is very variable and resources are scarce makes the struggle of organizations for survival even more difficult. In such a chaotic environment, organizations have to act in harmony with the environment (Burns and Stalker 1961) in order to survive, increase their company performance and gain a competitive advantage, and it is imperative to change their structures within this framework. Therefore, organizations follow many methods and strategies in order to both survive and increase their company performance. One of the strategies that organizations will implement to increase firm performance is institutionalization. Thanks to institutionalization, organizations gain a competitive advantage by acting on the basis of compliance and increase their company performance (Alp, 2021; Alpay et al., 2008; Boselie et al., 2003; Şen, 2013). Organizations have to be an institutionalized enterprise in order to survive and ensure sustainability in an environment of increasing globalization and rapidly changing environmental conditions. Therefore, the success of organizations and the effectiveness of company performance go through the path of institutionalization. In this context, the aim of this study is to use a meta-analysis method to combine the results of studies conducted in Turkey and Turkish regarding the relationship between institutionalization and firm performance and to determine the effect sizes. According to this study, "Does institutionalization affect company performance?" and "Does the sample group variable have a moderator role in the relationship between institutionalization and firm performance?" are investigating the answers to their questions. In this context, it is thought that this study will make an additional contribution to the literature and will be evaluated with a holistic approach by drawing a general framework.

Institutionalization is the common rules and typifications that define the categories of social actors and their appropriate activities or relationships (Barley & Tolbert, 1997, p. 96). Various dimensions are used to measure the level of institutionalization of organizations. Some of these are; autonomy, formalization, transparency, cultural power, transparency, objectivity, professionalization, justice, social responsibility and consistency (Alpay et al., 2008, p. 437; Apaydın, 2008, p. 123). In the institutionalization dimensions discussed by Alpay et al. (2008), objectivity is considered as organizational rules and processes based on impartial facts, not personal feelings, comments or prejudices. A second dimension, transparency, is organizational practices and principles that are clearly laid out and easily visible to third parties. The third dimension, justice, is that the practices are free from prejudice, fraud and prejudice. The fourth dimension of institutionalization is formalization, observance of appropriate procedures specified as official rules, and the fifth dimension is professionalism, adherence to universal ethical and quality standards throughout the organization (Alpay et al., 2008, p. 437).

Firm performance, on the other hand, is defined as a concept that addresses the general financial indicator (profitability, market value and growth) by including it in the social indicator (employee and customer satisfaction, environmental and environmental audit performance, corporate governance performance and social performance). Accordingly, company performance should be measured by taking into account not only financial indicators but also social indicators (Fadhilah & Subriadi, 2019, p. 261). In order to survive in a competitive business environment, every company has to operate under performance conditions. Today, firm performance has become a relevant concept in strategic management research and is often used as a dependent variable (Taouab & Issor, 2019, p. 95). In this context, in this study, the relationship between corporate performance and institutionalization was examined by meta-analysis method, considering firm performance as a dependent variable.

In this study, meta-analysis method was used to measure the relationship between institutionalization and firm performance. Meta-analysis is a statistical method used to combine data from multiple studies. Three different methods are used to measure effect size in meta-analysis. These are: effect sizes based on averages, effect sizes based on binary data, and effect sizes based on correlational data (Borenstein et al., 2021). In this study, the effect size method based on correlation data was preferred to measure the effect size between institutionalization and firm performance.

In the study, Google Academic, YÖK National Thesis Center and DergiPark databases were searched to collect data. Within the scope of the scan, data to be used for meta-analysis were obtained by searching with the keywords of institutionalization and company performance. Within the scope of the study, 30 publications were

reached, but studies that did not meet the inclusion criteria were excluded from the analysis, and 11 studies that met the criteria were included in the analysis.

Funnel plot, Begg and Mazumdar rank correlation (Kendall tau b coefficient), Egger test analyzes were performed to determine whether the studies included in the study had publication bias. As a result of the tests, no findings related to publication bias were found in the studies.

As a result of the meta-analysis, the average effect size in the random effects model between institutionalization and firm performance was 0.642, and the lower limit of 95% confidence interval was calculated as 0.536 and the upper limit as 0.728. According to this value, it has been concluded that institutionalization affects the performance of the company at a high level. As a result of the moderator analysis conducted to understand the reason for the heterogeneity of the meta-analysis results within the scope of the study, it was revealed that the sample group variable caused a significant difference in the effect size in the relationship between institutionalization and firm performance. Accordingly, the sample group has a moderator effect on the relationship between institutionalization and firm performance. It was observed that the effect of institutionalization on firm performance was high in the sample group of corporate enterprises, SMEs and foundations-associations, and the effect of institutionalization on firm performance was moderate in the sample group of family businesses.